

سومین همایش بین المللی فلسفه دین، اخلاق و فرهنگ

سومین کنگره فلسفه دین معاصر بر گزار می شود

#

سومین کنگره بین‌المللی فلسفه دین معاصر (دین، اخلاق و فرهنگ) به همت انجمن علمی فلسفه دین ایران با همکاری دانشگاه تربیت مدرس ایران برگزار می‌شود. این کنگره به‌منظور فراهم ساختن زمینه گفت‌وگو و پژوهش‌های بنیادین در فلسفه دین و پیشبرد تفکرات فلسفی در حوزه دین و تقویت پژوهش‌های علمی در روزهای ۱۶ و ۱۷ دی‌ماه برگزار می‌شود. «بیط و نسبت‌های مفهومی و نظری دین و اخلاق»، «اخلاق دینی و اخلاق سکولار»، «چالش‌های معاصر اخلاق دینی»، «تعهد دینی و مدارای اخلاقی»، «دین و فرهنگ»، «فرهنگ و انسکال مختلف دین‌داری»، «نقش دین، اخلاقی و فرهنگ در معناداری زندگی اخلاقی جهانی» محورهای سومین کنگره فلسفه دین معاصر هستند.

درباره اهمیت روش شناخت

راه‌ها و نه کارها

سیاوش جمادی

مترجم فلسفه

حساب هایدگر را باید از دینتای و شلر و هوسرل و حتی گادامر جدا کرد، گرچه گادامر به هایدگری راست معروف است. نخستین بار در تاریخ علوم این دینتای است که به تفصیل، روش علوم روح یا انسانی را از علوم تجربی جدا می‌کند. روش اولی را فهم و روش دومی را توضیح می‌نامد. علوم

روح، علوم تاریخی نیز نامیده می‌شوند. فلسفه تحلیلی در پی دقت و قطعیت احکام و گزاره‌های زبانی است.

دینتای دریافت که پدیدارهای فرهنگی و تجربه‌های زیسته را ذاتا نمی‌توان در حکم‌های دقیق و شبه‌ریاضیاتی توضیح داد. فلسفه‌های تحلیلی البته اخیرا به یمن کارهای رورتی و کواین وارد گفت‌وگو با فلسفه قاره‌ای شده است، اما اگر حلقه وین و تراکتاوس (رساله فلسفی، منطقی) و یگنشتاین را ملاک فلسفه تحلیلی بگیریم، آنچه تواناد به دقت گفتنی و صدق‌پذیر شود از دایره فلسفه به ساحت رمز و راز و خاموشی و ناگفتنی‌ها دفع می‌شود. تا وقتی چیزی پرسیدنی است، حالا اعم از گفتنی یا ناگفتنی، شناختنی یا ناشناختنی، فلسفه نمی‌تواند و نتوانسته است آرام گیرد. برای مثال کانت شیء فی نفسه یا ذات اشیا را آن بیرون دور از دسترس فهم و حس جا می‌گذارد.

آیا این بسنده بود تا فلسفه و حتی روانکاوی ژاک لکان آرام گیرند؟ خیر، ایده آلایسم پس از کانت از کشمکش با همین شیء فی نفسه و بن‌بست‌های کانتی آغاز می‌شود. فیلسوفان آلمان بدون متد و روش نیستند.

در حقیقت کانت که برخی وی را سرچشمه هر دو جریان قاره‌ای و انگلوساکسونی می‌دانند پس از دکارت و شک و روشمندش، تلویحا اهمیت روش شناخت را گوشزد کرد. گادامر در کتاب «حقیقت و روش» در جایی روش و حقیقت را متلاقی می‌کند.

پدیدارشناسی هوسرل در عین آنکه علم ایدتیکی یا علم ماهیات است عملا دستور و روش پرهیزی نیز هست که من آن را به ایوخنه‌کاری تعبیر می‌کنم. روش هایدگر در «هستی و زمان» در هشت بند آغازین با دقت تعیین می‌شود، این روش پدیدارشناسی هرمنوتیک است.

در بند نهایی «هستی و زمان» است که نخستین بار هایدگر به جای روش از راه می‌گوید و در وصیت خود نیز می‌سپارد تا مجموعه آثارش را «راه‌ها نه کارها» بنامند.

منبع: فرهنگ امروز

نظرسنجی

نخستین بار

در تاریخ

علوم این

دینتای

است که به

تفصیل، روش

علوم روح یا

انسانی را از

علوم تجربی

جدا می‌کند.

روش اولی

را فهم و

روش دومی

را توضیح

می‌نامد.

علوم روح،

علوم تاریخی

نیز نامیده

می‌شوند.

فلسفه

تحلیلی در

پی دقت

و قطعیت

احکام و

گزاره‌های

زبانی است

نظرسنجی

www.Farheekhtegan.ir

Tue | 6 Jan 2015 | vol.06 | No. 1565

سه‌شنبه ۱۶ دی ۱۳۹۳ | ۱۴ ربیع‌الاول ۱۴۳۴ | ۶ ژانویه ۲۰۱۵ | شماره ۱۵۶۵

نقد نگاه داعش به کتاب و سنت در گفت‌وگو با سیدمحمدعلی ایازی

دوری از دین و اندیشه در رفتار داعش

نشان‌دهنده این موضوع است که عقل در دینداری از چه جایگاه و منزلت مهمی برخوردار است.

حال اگر بخواهیم رفتار داعش را با هر کدام از این رویکردها مقایسه کنیم، به چه نتیجه‌ای می‌رسیم.

آیا می‌توان با این تفاسیر آنها را مسلمان دانست؟

ما اگر بخواهیم آن جریانی را که امروز داعش از آن پیروی می‌کند، تفسیر کنیم باید بگوییم دیدگاه آنها بیشتر ظاهرگرایانه است. به این ترتیب دینداری‌ای را ترویج می‌کند که بیشتر ظاهرگرایانه است و قطعاً همین نگاه ظاهرگرایانه به بسیاری از مسائل نظیر مصلحت، فایده و غایت دین توجهی نمی‌کند و به دنبال این نگاه از خود حرکتی

نشان می‌دهند و از زبان‌های شان سخنانی جاری می‌شود که زینده عقل نیست و غایت دین در آن لحاظ نمی‌شود. چون قطعاً برای عقل و خرد اهمیتی قائل نیستند، بنابراین خواه‌ناخواه از دین و ظاهر دین همان چیزهایی را متصور می‌شوند که بر الفاظ و ظاهر الفاظ دلالت دارد. چراکه توجه

داشت که برای عقل و خرد جایگاه ویژه‌ای قائل بود. به همین دلیل اگر آنها رویکردی به قرآن و حدیث هم داشتند با تفسیری، آن کار را انجام می‌دادند تا عقل منزلت و جایگاه خودش را داشته باشد. مثلاً کتاب کافی اصحاب حدیث کلینی، از عقل شروع شده است. بنابراین به لحاظ تاریخی خیل‌س مهم است که دینداری با خردگرایی همراه و همسو باشد.

همچنین از کلام پیامبر (ص) و معصومین این‌گونه تعبیر می‌شود که دین به کمال نمی‌رسد مگر با عقل. یعنی دینداری باید با عقل همراه باشد. بخشی از خرافات، بدعت‌ها، غلوها و عقاید غلط با خردگرایی اصلاح و تصحیح می‌شود. برای مثال کتاب‌هایی که در خصوص احادیث پیامبر (ص) نوشته شده

است نظیر کتاب غررالحکم عمادی از فصل اول با تفسیر درباره عقل شروع شده است. این نگاه نشان می‌دهد دینداری با عقل، رابطه وسیعی دارد. از طرفی قرآن در آیات فراوانی مخاطبانش را به اندیشیدن، فکر کردن، تدبیر و تعقل دعوت می‌کند. آیاتی نظیر «افلا یا تفکرون»، «افلا یا تدبرون»

درباره سرانجام تروریست‌های گروهک داعش

فروپاشی از درون

امام جماعت مسجد شهر دیرالزور پسای میکروفن خطاب به جمعیت نماز گزار می‌گوید: «حالا دست‌ها را به آسمان بلند کنید زیرا می‌خواهیم برای رهبران ابوبکر البغدادی دعا کنیم، اما کمتر کسی از مومنان حاضر در مسجد و آن نمازگزارانی که در محوطه بیرونی و مفروض مسجد نشسته‌اند این دعوت امام جماعت را اجابت می‌کنند. به گفته شاهدان عینی حاضر در مسجد دیرالزور اکثر این مردم نه تنها برای آن خلیفه خود خوانده دعا نکردند بلکه با صدای تقریباً بلند از خدای خود خواستند که او را به خاطر جنایات نفرت‌انگیزش مجازات کرده و به قعر جهنم بیندازد. این اعتراض آرامی علیه این گروه تروریست و افراطی است که از پنج ماه پیش در شهر اشغال‌شده دیرالزور واقع در شرق سوریه آغاز شده است.

یکی از فعالان سیاسی دیرالزور به نام «کمال» که در آغاز ناآرامی‌های سوریه پنج ماه در دخمه‌های این کشور زندانی بود، می‌گوید: «مردم دیرالزور درست مانند زمانی که اعتراض‌های خود علیه رژیم دمشق را آغاز کردند، رفتار می‌کنند.»

کمال پس از آزادی از زندان و بازگشت به زادگاهش متوجه شد که تروریست‌های داعش بر این شهر حکومت می‌کنند و نام او را به عنوان یکی از هواداران حکومت سکولار در فهرست مرگ خود قرار داده‌اند. با این حال کمال دست از فعالیت‌های خود برنداشت و یک شبکه مخفی راه‌اندازی کرد که وظیفه آن انتشار اخبار مربوط به جنایات آن به اصطلاح جهادگران در دیرالزور است.

به عقیده کمال این مردم از داعش نفرت دارند: «زیرا داعشی‌ها علاقه‌ای به این شهر و این مردم و این کشور ندارند.»

در دیرالزور این روزها هیچ دارویی

منبع: شفتنا

www.Farheekhtegan.ir

Tue | 6 Jan 2015 | vol.06 | No. 1565

سه‌شنبه ۱۶ دی ۱۳۹۳ | ۱۴ ربیع‌الاول ۱۴۳۴ | ۶ ژانویه ۲۰۱۵ | شماره ۱۵۶۵

نمی‌کنند، قرآن و سنت خطاب به چه کسانی است و قرآن برای چه موضوعی نازل شده است. بنابراین زمانی که این مباحث را مدنظر قرار نمی‌دهند به خودی خود رفتاری از آنها سر می‌زند که در خور و شایسته انسانیت نیست.

همچنین مسلمانان عقل‌گرا و مسلمانان ظاهرگرا به کتاب و سنت توجه می‌کنند. سلسفیه و هاییت اینها همه به کتاب و سنت تمسک می‌جویند اما نگاه‌شان ظاهرگرایانه است؛ تفسیری که شیعه از حکومت دارد با خشونت، نقض کرامت و از بین بردن عدالت‌سازگار نیست. نوع رویکرد به جایگاه دین در تعامل با عقل است، در صورتی که داعش این‌گونه عمل نمی‌کند.

به نظر شما اگر بخواهیم حکومت اسلامی را بر مبنای کلاسیک اسلامی در نظر بگیریم، با رفتار داعش روبه‌رو خواهیم شد؟ آیا این رفتار می‌تواند ربطی به مذهب شیعه و سنی داشته باشد؟

نوع رویکرد به جایگاه دین در تعامل با عقل است. در صورتی که کسانی هستند که خشونت داعش را محکوم می‌کنند اما خشونت خودشان را از یاد می‌برند. به این ترتیب همان رفتارهایی که داعش دارد، به گونه دیگری در حق دیگران تجویز و عمل می‌کنند. هر کسی که تفسیری ظاهرگرایانه از دین دارد و برای عقل و مصلحت جایگاهی قائل نیست، عملاً رفتارش به جایی منتهی می‌شود که داعش عمل می‌کند.

کسانی هستند که رفتار داعش را محکوم می‌کنند، اما وقتی از برخی حقوق صحبت می‌شود، آن را نقض می‌کنند و می‌گویند با اسلام سازگاری ندارد. در حالی که اگر کسی به آیات قرآن مراجعه کند، متوجه خواهد شد بخشی از آیات قرآن نه تنها موافق حق شهروندی برای تمام انسان‌هاست بلکه دستور به رفتار خوب همراه با عدالت نسبت به مخالفان هم می‌دهد. اما امروز می‌بینیم کسانی در جامعه هستند که به اینکه حق شهروندی را قبول ندارند، افتخار هم می‌کنند. اینها نیز با نگاه دیگری داعش‌گونه عمل می‌کنند.

خبرنامه

همایش «نقد اعتزال نو» برگزار می‌شود

به همت پژوهشکده حکمت و دین‌پژوهی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و با همکاری برخی از دستگاه‌های حوزوی، همایش ملی نقد اعتزال نو در شهر قم برگزار می‌شود. این همایش علمی آیت‌الله محمدعلی تسخیری، علی‌اکبر رشاد و عبدالحسین خسروپناه سخنرانی خواهند داشت. همچنین در خلال این مراسم از مجموعه پنج جلدی «جریان‌شناسی و نقد اعتزال نو» که برای نخستین بار در جهان اسلام تالیف شده است رونمایی می‌شود. این همایش پنجمین شماره ۱۸ دی ۹۳ از ساعت ۸ تا ۱۲ در تالار اندیشه پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی دفتر قم، به آدرس بلوار پانزده خرداد، خیابان شهید میثمی برگزار می‌شود.

حکمت‌نامه رضوی رونمایی می‌شود

کتاب «حکمت‌نامه رضوی» که در چهار جلد، به زبان عربی و فارسی از سوی پژوهشکده علوم و معارف حدیث منتشر شده، رونمایی می‌شود. این کتاب شامل یک درآمد، هشت بخش و ۲۵ فصل تحت‌نظر محمد محمدی‌رضی شهبازی است. این مراسم روز چهارشنبه ۱۷ دی از ساعت ۱۰ صبح در موسسه علمی فرهنگی دارالحدیث واقع در قم، بلوار پانزده خرداد برگزار می‌شود.